

PÕLLUMAJANDUS- JA TOIDUAMET

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Toidu (toidulisandite) mahemärgistamine

Pille Edovald
peaspetsialist

Sissejuhatuseks

- Toidulisand on toit
- Ei ole erinevaid nõudeid mahemärgistatud toitude ja mahemärgistatud toidulisandite tootmisele ega märgistamisele
- Mahetoodetele kehtivad määruse (EL) nr 1169/2011 nõuded ja eelkõige sätted, mille eesmärk on ära hoida märgistamist, mis võib tarbijaid segadusse ajada või eksitada

Mahepõllumajandusele viitav märgistus

- Toodet peetakse mahepõllumajandusele viitava märgistusega tooteks, kui selle märgistusel, reklaamimisel või kaubadokumentides kasutatakse toote või toote koostisosade kirjeldamiseks mõisteid, millega antakse ostjale teada, et toode või selle koostisosad on toodetud kooskõlas mahemääruse nõuetega
- „mahe“, „öko“ (aga ka „bio“, „organic“, „eko“ jne)
- Toodete, mis ei ole toodetud kooskõlas mahemääruse nõuetega, märgistamisel või reklaamimisel (sealhulgas kaubamärkides või äriühingute nimedes), ei tohi kasutada viiteid mahepõllumajandusele

Millised tooted võivad kanda mahepõllumajandusele viitavaid märkeid?

- Tooted peavad olema toodetud/töödeldud/turustatud mahemääruse nõuete kohalaseks
- Ainult Põllumajandus- ja Toiduameti poolt tunnustatud ettevõtjal on lubatud viidata oma toodetud/töödeldud/turustatud toodete märgistamisel mahepõllumajandusele

Nõuded mahemärgistatud toodete koostisele

- Peab koosnema peamiselt põllumajandusliku päritoluga koostisosadest

vesi ja sool ei ole põllumajandusest pärit koostisosad

- GMOd on keelatud
- Keelatud on kasutada ioniseerivat kiirgust.
- Kasutada on lubatud ainult neid lisaained ja töötlemise abiaineid, mis on loetletud [määruse \(EL\) nr 2021/1165 V lisa A osas](#)

Nõuded mahemärgistatud toodete koostisele

- Kasutada on lubatud toidu töötlemisel tavaliselt kasutatavaid mikroorganismide preparaate ja toiduensüüme

Lisaainetena kasutatavad ensüümid peavad olema loetelus

- Kasutada on lubatud ainult looduslikke lõhna- ja maitseühendeid ja looduslikke lõhna- ja maitsepreparaadid

Nõuded mahemärgistatud toodete koostisele

- Mineraale (sh mikroelemente), vitamiine, aminohappeid ja mikrotoitaineid on lubatud lisada ainult teatud eritoitudele:

imiku piimasegule ja jätkupiimasegule ning

teraviljapõhistele töödeldud toitudele (*toit, mis on ette nähtud tervete imikute eritoitumisvajaduste rahuldamiseks võõrutusperioodil ja tervete väikelaste (1-3 eluaastat) lisatoiduks ja/või nende järkjärguliseks kohanemiseks tavatoiduga*) ja imikutoidule

- vastavalt nende [eritoitude](#) nõudeid reguleerivatele õigusaktidele

Seega toidulisanditele ei ole lubatud mineraale (sh mikroelemente), vitamiine, aminohappeid ja mikrotoitaineid lisada

Mahtoode versus tavatoode mahekoostisosadega

Mahtoode	Tavatoode mahekoostisosadega
<p>mahepõllumajanduslikud koostisosad peavad moodustama vähemalt 95% toote kõikide põllumajanduslike koostisosade kogusest.</p> <p>Kokku kuni 5% ulatuses on lubatud kasutada järgmisi tavapõllumajandusest pärit koostisosi:</p> <p>pärme ning looduslikke lõhna- ja maitseaineid; määruse (EL) 2021/1165 V lisa A osas olevaid tärniga tähistatud põllumajanduslikke lisaaineid ja mõnesid mahepõllumajandusest pärit koostisosi, mis on loetletud määruse (EL) 2021/1165 V lisa B osas.</p>	<p>mahekoostisosad moodustavad alla 95% toote põllumajanduslike koostisosade kogusest (võib kasutada kasvõi ühte mahepõllumajandusest pärit toorainet).</p>

Mahetoote müügi pakendi märgistamine

- **võib** toote nimetuses kasutada sõnu „mahe” ja „öko”
- **peab** toote koostisosade loetelus ära märkima, millised põllumajanduslikud koostisosad on mahedad (ka juhul kui kõik põllumajanduslikud koostisosad on pärit mahepõllumajandusest). Mahekoostisosad peavad olema märgitud sama värvi ja suurusega ning samasuguses kirjas kui muud koostisosade loetelus esitatud tähised
- **peab** kasutama ELi mahelogo
- **peab** märkima selle kontrolliasutuse koodnumbri, kes teeb järelevalvet toote märgistaja üle ning vahetult selle alla toote valmistamisel kasutatud tooraine kasvatuskoha

PTA koodnumber on EE-ÖKO-03

- **võib** märgistusel kasutada Eesti ökomärki

EL logo, koodnumber ja tooraine päritolu peavad asuma ühel visuaalsel väljal, ning tooraine päritolu koodi all

Tavatoote, mille valmistamisel kasutatakse mahekoostisosi ja sellele ka viidata soovitakse, müügi pakendi märgistamine

- **ei tohi** toidu nimetuses ega nimetuse juures ega ka müüginimetusega samal väljal kasutada sõna mahe, öko jm sarnast
- **peab** koostisosade loetelus näitama, millised põllumajanduslikud koostisosad on pärit mahepõllumajandusest
- **peab** koostisosade loetelu juures ära näitama mahekoostisosade protsentuaalse osakaalu toote põllumajanduslikest koostisosadest
- **peab** esitama märgistusel koodnumbri
- **ei tohi** kasutada ELi mahelogo ega Eesti ökomärki.

Viiteid mahepõllumajandusele on lubatud kasutada ainult mahekoostisosade loetelus. Mahekoostisosad ja nende protsentuaalne osakaal **peavad** olema märgitud sama värvi ja suurusega ning samasuguses kirjas kui muud koostisosade loetelus esitatud tähised. Need tähised **ei tohi** värvi, suuruse ega kirja poolest olla silmatorkavamad kui toote müüginimetus.

Euroopa Liidu mahepõllumajandusliku tootmise logo

- Logo peab olema vähemalt 9 mm kõrge ja vähemalt 13,5 mm lai, kõrguse ja laiuse suhe peab alati olema 1:1,5

Logo juhend on leitav EL Euroopa Komisjoni mahepõllumajanduse veebilehelt

Koht, kus kasvatati põllumajanduslik tooraine

- Kasutama peab üht järgmistest kujudest
 - „ELi põllumajandus“, kui põllumajanduslik tooraine on kasvatatud ELis;
 - „ELi-väline põllumajandus“, kui põllumajanduslik tooraine on kasvatatud kolmandates riikides;
 - „ELi/ELi-väline põllumajandus“, kui osa põllumajanduslikust toorainest on kasvatatud ELis ja osa kolmandas riigis.
- Kui kogu toote koostises olev põllumajanduslik tooraine on kasvatatud ühes riigis, siis võib sõnad „ELi“ või „ELi-väline“ asendada selle riigi nimetusega (nt „Eesti põllumajandus“).
- Arvestamata võib ka jätta koostisosade väikese koguse, mis jääb alla 5% põllumajandusliku tooraine kaalust.
- Sõnad „ELi“ või „ELi-väline“ ei tohi olla värvi, suuruse ega kirja poolest silmatorkavamad kui toote nimetus.

Eesti riiklik ökomärk

- Eestis toodetud mahetoodetele **võib** lisada Eesti siseriikliku ökomärgi (edaspidi ökomärk).
- Kasutamise tingimused on samad mis ELi logol

PÕLLUMAJANDUS- JA TOIDUAMET

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Pille Edovald
5342 0819
pille.edovald@pta.agri.ee